

Waar wind en water vrij spel hebben

'Als ik met de wagen buitendijks ben dan geniet ik van de natuur, de rust en die immense, fantastische ruimte. Dat is voor mij vakantie. Mijn vrouw Aukje zegt wel eens gekscherend, je gaat vanmiddag zeker weer op vakantie...'

Al enkele jaren gingen er geruchten rond dat It Fryske Gea haar oog had laten vallen op de zomerpolders achter de dijk om daar natuurgebied van te maken. Het Noarderleegh, waar ik 's zomers mijn melkvee had lopen. Dit riep indertijd veel weerstand op maar stemde ook tot nadenken over de toekomst. Het boodt een mogelijkheid om de plannen door te voeren waar ik al langer mee rondliep. Een eerste poging om tot een samenwerking te komen met het Fryske Gea, in 1999, liep uit op niets. Er waren wel ideeën maar men kon daar nog geen invulling aan geven en zeker niets toezeggen. Vervolgens sloeg in 2001 de MKZ-crisis (Mond en klauwzeer) toe. Voor mij het moment om de knoop door te hakken. Stoppen met het melkveebedrijf en omzetten naar een educatief-recreatiebedrijf.

De eerste stap was de aanschaf van een panoramawagen waarmee ik tochten door het buitendijkse gebied kon maken. Vervolgens nogmaals naar het Fryske Gea die nu positiever reageerde op mijn plannen. Deze bestonden o.a. uit het afstoten van het buitendijkse land aan het Fryske Gea onder beding dat ik in het gebied excursies met een educatief karakter mocht maken. Het mes sneed dus aan twee kanten. Feitelijk ben ik één van de eerste boeren die een flink stuk land aan het Fryske Gea overdroeg. Daarna volgden er meer collega's uit de sector. Ik zocht liever de samenwerking dan het verzet en dat resulteerde uiteindelijk tot het bedrijf zoals wij het nu hebben, De Seedykster Toer, een bedrijf met een scala aan activiteiten.

Met behulp van het Europees Oriëntatie en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) dat 33% meefinanciert aan initiatieven t.b.v. plattelandsontwikkeling werd de voormalige 24 meter hoge groenvoersilo omgebouwd tot een uitkijktoren en is sindsdien een grote trekpleister voor het bedrijf. Aanvankelijk wilden men daar geen subsidie voor verstrekken maar vanwege het unieke karakter ging men alsnog overstag. Vanaf de uitkijktoren kunnen de weidse binnendijkse landerijen vanuit de hoogte worden bekeken. Maar speciaal kan het oog worden gericht op het Noard-Fryslân Bûtendyks dat nu bijna volledig in beheer is van It Fryske Gea. Een ruim 4180 hectare groot natuurgebied met zomerpolders, dobben, zilte graslanden en kwelders dat samen met het Friese Wad de noordelijke begrenzing van Nederland vormt. Een eldorado voor vele soorten trekvogels in Noord-Europa.

De vergaderingen van het Fryske Gea waar hij geregeld bij aanschuift, zijn een bron van inspiratie. Hoe meer je zelf weet, hoe meer je tijdens een tocht kunt vertellen. Daarnaast zijn er veel bijzonderheden waar je de mensen op kunt wijzen. Zoals de grens van land naar water. Van begroeiing naar de slikvelden. Het ruikt daar zo lekker, dat moet je gewoon een keer meemaken. Ook om zelf eens te ervaren wat het is om in het slik te staan. Zoals de slikwerkers van weleer die jaar in jaar uit in de landaanwinning werkten met als enige gereedschap een schop en een kruiwagen. Dan besef je wat een inspanning dit geweest moet zijn. Ondertussen wijs ik de mensen op de vele soorten vogels in de lucht, in al die verschillende kleuren... Ik kan er wel uren over vertellen. De tochten doe ik in de regel zelf tenzij er een groep anderstaligen meegaat. Ik heb namelijk één handicap, ik spreek slecht Duits en Engels. Dan gaat Aukje mee om in het Engels te vertellen, mag zij mee op vakantie...

Voor (school) kinderen organiseren we speciale, educatieve tochten. Zodra het broedseizoen voorbij is, trekken we het natuurgebied in. Dan rijden we met de wagen naar de oude bunker uit de Tweede Wereldoorlog. Van daaruit gaat het dan lopend, richting zee. Onderweg wijs ik de kinderen op de plantjes zoals zeekraal, zeealsem en melkkruid en vertel waar dit vroeger voor werd gebruikt. Zeealsem bijvoorbeeld, werd door de vissersvrouwen gebruikt om vlooiën te weren. Zij legden dit tussen het linnengoed en stopten het in matrassen. Kinderen zijn altijd erg geïnteresseerd. Door het gebied te laten 'ruiken, voelen en proeven' leeft het veel meer en onthouden ze beter wat je aan kennis wilt meegeven. Zeekraal laat ik altijd proeven. Zeekraal is heel goed te eten en daarvan hebben we, met behulp van een cateringbedrijf, een waddenstampot ontwikkeld. Dat krijg je alleen bij ons.

Dat het bedrijf zo snel een grote naamsbekendheid kreeg, is met name het gevolg van een dramatische gebeurtenis in de nacht van 1 november 2006. Die nacht trok er een zware storm over Friesland die het zeewater hoog opstuwde. Zo'n 200 paarden in het buitendijkse gebied het Noarderleegh, ter hoogte van Marrum, raakten door het snel stijgende water ingesloten. De kudde had zichzelf in veiligheid weten te brengen op een dobbe (een vluchtplaats voor hoog water) maar kon geen kant meer op. Heel Nederland, en ver daarbuiten, was enkele dagen in de ban van 'de paarden van Marrum' en via de media ooggetuige van de spectaculaire redding. De gehele reddingsactie werd vanuit De Seedykster Toer gecoördineerd. Tot vandaag de dag komen er nog steeds mensen die geïnteresseerd zijn in die gebeurtenis van toen. En uiteraard ben ik altijd weer bereid dit verhaal te vertellen en te laten zien waar dit drama zich afspeelde.

